

EU Platform on Diet, Physical Activity and Health

15.03.2005

KOST, FYSISK AKTIVITET OG SUNDHED - EN EUROPÆISK HANDLESPLOTTAFORM

1 - Problemet

Indbyggerne i EU bevæger sig for lidt og indtager for meget: for meget energi, for mange kalorier, for meget fedt, sukker og salt. Den vigtigste følge heraf er en vedvarende akut stigning i overvægt og fedme i hele EU. Stigningen er særlig alvorlig for børn og unge, og den resulterer i dårligt helbred og forkorter livet. De menneskelige omkostninger er uacceptable. Ligeledes medfører situationen betydelige budgetmæssige og økonomiske omkostninger.

Der er mange årsager til dette samfundsproblem, og der findes ingen enkle løsninger. Der er oprettet et netværk af eksperter i ernæring og fysisk aktivitet for at rådgive Kommissionen i forbindelse med udarbejdelsen af en omfattende strategi, der skal støtte de nationale og lokale bestræbelser på at takle udfordringen. Desuden finansieres en række projekter om ernæring, fedme og fysisk aktivitet under folkesundhedsprogrammet. Der er generelt overensstemmelse mellem anbefalingerne fra medlemsstaterne og WHO med hensyn til, hvilken rolle og overordnet betydning næringsstoffer i en afbalanceret kost spiller. Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) har mandat til at bidrage med yderligere støtte i form af oplysninger om ernæringsmæssige spørgsmål. Lignende målsætninger synes dog allerede at eksistere med hensyn til kost.

2 - En handlingsplatform

Der er allerede tale om et problem, der er så alvorligt og så veldokumenteret, at visse aktører er klar til at træffe foranstaltninger, som kan bidrage til at dæmme op for eller vende de nuværende tendenser. Disse aktører er gået sammen for at støtte denne platform.

Platformen ledes af Europa-Kommissionen, hvis overordnede rolle er at sikre, at der føres en samarbejds- og handlingsorienteret tilgang, at platformens aktiviteter er i

harmoni med det arbejde, der foregår i det europæiske netværk vedrørende ernæring og fysisk aktivitet, og med de drøftelser, der foregår i Rådet og Europa-Parlamentet.

Formålet med platformen er at skabe et fælles forum for alle interesserede aktører på europæisk plan, hvor

- (a) de kan forklare deres planer for konkrete bidrag til bestræbelserne på at fremme sund ernæring og fysisk aktivitet samt på at bekæmpe fedme, og hvor de kan drøfte disse planer
- (b) aktørernes resultater og erfaringer kan videregives og gennemgås, således at der med tiden samles bedre dokumentation for effektive løsninger og defineres en mere præcist afgrænset bedste praksis.

Platformen omfatter endnu ikke alle potentielle aktører, men er åben for samarbejde med alle, som kan yde et forpligtende bidrag. Det vil være muligt at forbedre platformens arbejdsplaner, efterhånden som der foreligger nye beviser og nye politiske retningslinjer. Resultaterne af det arbejde, som deltagelsen i platformen udmunder i, vil indgå som nye data i den allerede igangværende grundige analyse.

Platformen erkender, at skoler, virksomheder, ngo'er og lokalsamfund allerede har lanceret mange lignende initiativer, og at lignende netværk også er under oprettelse eller allerede fungerer i visse regioner eller medlemsstater. Platformen er også vidende om det arbejde, der foregår i netværket af eksperter, samt om lovgivningsprogrammet i forhåndsmeddelelsen om visse aspekter af fødevaremærkning og kommerciel kommunikation. Det er ikke tanken med platformen at erstatte disse. Platformen vil tilstræbe en tæt koordination med andre initiativer og vil arbejde på, at vellykkede tiltag på området hurtigt deles med potentielle partnere i hele EU. Den nuværende platform håber derfor, at den kan være et eksempel til efterfølgelse, og at den kan bidrage til den aktuelle politiske debat i EU.

3 - Indsatsområder for kost og fysisk aktivitet

De indsatsområder, som de nuværende aktører i platformen indtil videre har peget på, afspejler deltagernes forskellige erfaringer. Indsatsområderne er:

- Forbrugeroplysning, herunder mærkning
- Uddannelse
- Fremme af fysisk aktivitet
- Markedsføring og reklame
- Fødevarerens sammensætning, tilgængelighed af sunde fødevarer, portionsstørrelser.

Disse områder overlapper hinanden og er indbyrdes forbundet, og ovenstående liste kan udbygges yderligere.

4 – Forpligtelse til handling

Medlemmerne af platformen har aftalt at stille deres handlingsplaner med angivelse af mål og midler til rådighed for hinanden. For at tydeliggøre disse planer for afsættelse af ressourcer til indsatsen har deltagerne i platformen aftalt følgende proces:

- De fleste af (om ikke alle) platformens deltagere har allerede taget skridt til at løse fedme-problemet. Deltagerne vil som reference indledningsvis rapportere om aktiviteter, der er gennemført i 2004 samt allerede besluttede aktiviteter for 2005.

- De foranstaltninger, der skal træffes, vil blive defineret af den enkelte aktør (eller medlemsorganisation) i samråd med de af deres sædvanlige interessenter, som er involveret i fedmedebatten. Ikke alle aktører behøver at være aktive på alle de definerede indsatsområder. Aktørerne definerer, hvilke indsatsområder der dækker de enkelte elementer i deres forpligtelser.
- Det kan være nødvendigt, at forpligtelser på EU-plan, som er indgået i forbindelse med processen, gennemføres efter aftale med lokale interessenter på forskellig vis på nationalt og lokalt plan.
- Målet for 2006 er, at de enkelte aktører forpligter sig til at øge ressourcerne ud over det omfang, der er fastsat i deres referencemål, til igangværende og nye aktioner, som har til formål at vende fedmetendensen. Af handlingsplanerne vil det fremgå, hvem der står bag denne forpligtelse. Såfremt en aktør indgår en forpligtelse på vegne af en gruppe eller sammenslutning, skal forpligtelsens omfang defineres så præcist som muligt.
- Det er målet, at forpligtelserne for 2006 skal have tilslutning fra en væsentlig del af medlemmerne, og at der skal defineres benchmarks eller mulige indikatorer for indsats og resultat.

5 – Overvågning af foranstaltninger

- Aktørerne skal overvåge deres egne resultater på en gennemskuelig, åben og ansvarlig måde, således at interessenterne inddrages i gennemgangen af de opnåede fremskridt og resultater i et omfang, der skaber tillid til dataene. Dette vil stille krav om nye overvågningsmetoder. Dette punkt anses for at være et vigtigt bidrag til arbejdet i platformen, hvor det vil blive drøftet og forklaret.
- Blandt deltagerne er der et generelt ønske om ikke blot at udvikle et åbent system til selvovervågning, men at gå et skridt videre og udvikle en bedste overvågningspraksis, hvilket bl.a. indebærer evaluering. Kommissionen og aktørerne forpligter sig til at arbejde på at definere en metode hertil i løbet af 2005.
- Platformen vil regelmæssigt gennemgå de indberettede data og således give de enkelte aktører mulighed for at lade dem indgå i overvejelserne bag udarbejdelsen af kommende foranstaltninger i handlingsplanerne.

6 – Forpligtelsernes varighed

- Alle deltagerne i platformen er enige om, at platforms-processen er et udfordrende og innovativt tiltag. I 2006 gennemgår platformens medlemmer fremskridtene og træffer yderligere afgørelser om dens fortsatte funktion, reform eller opløsning, afhængigt af hvad der på det tidspunkt er opnået, både i forbindelse med platformen og på anden vis, med henblik på at vende de nuværende tendenser. Der er mulighed for, at de nuværende deltagere i platformen kan tage deres deltagelse op til revision, ligesom nye aktører kan søge om deltagelse.

7 – Andre initiativer

Formålet med platformen er at øge den fælles forståelse for fedmeudfordringen, at integrere reaktionerne på denne udfordring i en lang række EU-politikker og at bidrage til den kommende udvikling på indsatsområderne.

Platformen vil i den forbindelse:

- også fungere som et forum til diskussion af emner, som endnu ikke formelt er omfattet af indsatsområderne. Således vil den i 2005/2006 påbegynde en undersøgelse af,

hvordan andre politikker på områder som landbrug, miljø, uddannelse og forskning bedst kan "fedmesikres". Kommissæren for sundhed og forbrugerbeskyttelse vil samarbejde med sine kolleger og deres tjenestegrene for at understøtte denne debat.

- øge medlemmernes indsigt i det nuværende vidensgrundlag og i den nuværende dokumentation vedrørende centrale spørgsmål, hvilket i første fase især vil ske gennem arbejdsgrupper om "livsstil og fysisk aktivitet" og om "påvirkning af forbrugernes adfærd: uddannelse, information, kommerciel kommunikation". Sidst i 2005 vurderer platformen behovet for at oprette andre arbejdsgrupper, såfremt ressourcerne tillader dette. Blandt forslagene er særlige arbejdsgrupper om fødevaremærkning, markedsføring samt reklame.

8 – Opfordring til støtte

Platformen opfordrer det luxembourgske EU-formandskab til at støtte dette initiativ. EU's ministerråd opfordres til at opstille forpligtelser for medlemsstaternes sundheds- og uddannelsesmyndigheder og til at tilskynde til, at der i sundhedssektoren lokalt, regionalt og nationalt afsættes ressourcer til at følge den bedste allerede eksisterende praksis samt til at indgå et stærkt samarbejde med platformens medlemmer i 2005 for at skabe den nødvendige dynamik. Alle relevante udvalg i Europa-Parlamentet opfordres til at støtte bestræbelserne.

Platformen er åben for alle, som kan bidrage med en konkret handlingsplan. Især vil platformen rette henvendelse til fagfolk inden for sundheds- og uddannelsessektoren og pressen med henblik på at involvere dem effektivt i arbejdet.

9 – De stiftende deltagere

På nuværende tidspunkt har platformen følgende deltagere:

Koordinator: Markos Kyprianou på vegne af Europa-Kommissionen

Mars Di Bartolomeo, Storhertugdømmet Luxembourgs sundheds- og socialminister

Karl-Heinz Florenz, formand for Europa-Parlamentets Udvalg om Miljø- og Sundhedsanliggender og Forbrugerpolitik

Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA)

Confederation of the Food and Drink Industries of the EU (CIAA)

EuroCommerce

EuroCoop

European Consumers Organisation (BEUC)

European Modern Restaurants Association

Sammenslutning af europæiske automatfabrikanter (EVA)

World Federation of Advertisers (WFA)

International Obesity Task Force (IOTF)

Det Europæiske Hjertenet (EHN)

Standing Committee of European Doctors

Verdenssundhedsorganisationen (WHO), repræsenteret ved hovedkvarteret og det Regionale Kontor for Europa, bidrager til platformen på relevante tekniske områder.

10 – Yderligere deltagere

Følgende organisationer er inden for de seneste uger begyndt at deltage i udarbejdelsen af dette initiativ. De støtter platformens arbejde og er i færd med at præcisere deres deltagelse i og konkrete bidrag til platformen.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

European Public Health Alliance (EPHA)

Landbrugsorganisationer og –kooperativer (COPA-COGECA)

European Society of Paediatric Gastroenterology and Nutrition (ESPGAN)

European Federation of the Association of Dieticians (EFAD)

Association of Commercial Television (ACT)

European Group of Television Advertising (EGTA)

European Food Information Council (EUFIC)

European Association for the Study of Obesity (EASO)

European Federation of Contract Catering Organisations (FERCO)

International Baby Food Action Network (IBFAN)